

1. Pýcha a předsudek

Tohle asi nebude četba pro chlapy. Vdávky, plesy, šaty... Co si o mně asi myslí? Co si myslí, že si myslím já o něm? Připadalo mi, že čtu něco mezi Ulicí 19. století, červenou knihovnou a přiblblou jihoamerickou telenovelou. Romantiku a zamilovanost lze v knize hledat tak akorát lupou, sotva jsem zvládl rozklíčovat, kdy vůbec k nějakým citům u jednoho i druhého došlo.

Ve své době to bylo možná mistrovské dílo, dnes už je to jen úporný popis dávno minulých časů. Lituji studenty v anglofonních zemích, kteří musí dílo rozebírat ze všech úhlů na hodinách literatury. Záživnější by byl snad i návod na instantní polévku.

2. Zločin a trest

Rozplízlé nic s jedinou pořádnou scénou, tou dvojnásobnou vraždou. Jinak se tam navzájem bezcinně motá několik Fjodorů Ivanovičů, Borisů Romanovičů, Marií Petroven a Oleg Marfušoven, z nichž nikdo není nijak sympatická a pochopitelná postava. Než mi docvaklo, kdo je kdo, byla jsem na třísté stránce. Ale to by nebylo to nejhorší... to nejhorší totiž je ta absolutně neúměrná délka toho všeho. Autor je mistr svého řemesla, to bezesporu. Ale je to také žvanil. Kdybychom z knihy nechali jen ty podstatné části, měla by dvacet stran a byla by pro většinu čtenářů pochopitelnější.

Všechno je bídné, špinavé a na dně, což člověka jen stresuje a do toho bahna se mu nechce zabředávat víc a víc. Raskolnikov mi připadal jako nevycválaný fracek, který, kam vstoupil, tam tráva nerostla. Kdyby se na něj ostatní vykašlali, byla by kniha možná milosrdně kratší.

3. Farma zvířat

Bohužel, tato dystopická novela o budoucnosti, kdy dojde ke vzpouře *** a tím pádem budou následně v KFC a Mekáčích k dostání akorát fazole, bobule, špenáty a další otravné věci, se mnou mnoho nevyvedla. Snad se ke knize dostanou i vegani a vegetariáni, aby viděli, co za pohromu nastane, když budou i nadále dělat kachnu ze seitanu a brownie z řepy.

Jako politické podobenství to funguje dobře, ale z literárního hlediska v tom nic tak moc cenného nenacházím. Dobrý námět a pěkně vykreslené postavy znehodnocuje nuda opakujících se výjevů, zkratkovitý styl a skutečnost, že mi osudy všech zúčastněných byly v podstatě ukradené. Věřím, že číst to v osmdesátých letech mohlo být vzrušivé podvrtné, ale dnes už mi to připadá trochu zastaralé.

Na druhou stranu jsou v knize dvě postavy, které jsem si zamiloval – klisna Molina je úplná ikona, která ze situace vyšla podle mě jako absolutní vítěz, a Boxer je takové zlatíčko, že bych mu nejradši pohladil čumáček.

4. Padesát odstínů šedi

Absolutně nechápu, jak může být tahle, s odpuštěním, hovadina považována za světový bestseller. Vlastně má jednu obrovskou výhodu – ani se nemusí číst. Stačí prolistovat a sem tam zachytit nějakou větu. Přeskakoval jsem nezáživné a stále se opakující odstavce, varianty téhož. Vydržel jsem hlavně z důvodu úžasu, že je to skutečně tak špatně napsané. Nedokážu si dobře představit autorku při psaní – jestli to psala všechno ze své představitosti, musí mít dobrý šuplík u postele. Je to pohádka pro dospělé, spíše úsměvná a zcela nereálná, tak jak to u pohádek bývá...

Celkem 610 stran... z toho 250 stran ho tam má a 360 stran čeká, až ho tam mít bude. Pokud chcete oddychovku, sáhněte po Saturninovi. Pokud chcete porno v knižní podobě, půjčte si De Sadeho nebo Lady Fuckingham. Pokud chcete kvalitní erotický román, přečtěte si Lolitu.

5. Stmívání

Co k tomu dodat. Opravdu jsem to četl. Tohle jsem si opravdu vytrpěl až do konce a musím říct, že je to parodie sebe sama.

Slečna je podivná tuctovka, která roky nikoho nezajímala... a najednou se dostane mezi ty nejvyšší a zajímavé a ti ji žerou! Ona je tím pádem žere také, a tak jsou šťastní a nešťastní a zmírají touhami, o kterých ještě nemají vědět, že je mají... Zamiluje se do někoho, kdo by ji za určitých okolností mohl bez větších problémů zabít, jenže ji víc trápí skutečnost, že je starší než ona. Celou knihu umí jen vzdychat nad tím, jak je krásný, dokonalý a úžasný. Jestli tohle není hloupé a povrchní, tak už nic. Celá kniha není o lásce, ale o naprostém teenagerském oblouznění.

Jako je pěkné, že tohle donutilo spoustu mladých ke čtení. Ale je to primitivní, stokrát viděná lovestory, která už v takhle banální podobě neobstojí ani v telenovelách. Prodává špatně zabalené sny, které většina lidí odloží někdy ve dvanácti letech. Urážka inteligentního člověka.

6. Romeo a Julie

Hra o afektované zamilovanosti, ne o lásce. Na základce jsem taky jednu takhle miloval. Bohužel bydlela v domě bez balkonu. To byl tragický konec naší pečlivě budované třídní lásky. Žilo bylo... jedno obehnané, trapné klíše. Naivní, dětské, hloupé.

Chápu, že je to divadelní hra a děj musí být rychlejší než v románu, ale přijít na slavnost, ten den se osudově zamilovat, ještě tu noc se zasnoubit, druhý den se vzít a další den odpoledne zemřít mi přijde fakt tragické. Zápletka, která by dnes odpovídala nějakému lacinému seriálu. Navíc když Julie byla vlastně ještě malá holka. Po smrti Tybalta jsem úplně ztratil motivaci to dočíst a Romeo mi začal být odporný. Dětská láska přece není ukazatel životního štěstí ani dobrého rozhodnutí, tak nad čím se vlastně rozněžňovat?

7. Petr Pan

Nevím, jestli je to tím, že jsem knihu četl až jako dospělý, ale hrozně mě nebavila. Navíc mě překvapilo, kolik násilí a smrti v příběhu bylo. Je to vlastně vůbec pro děti? Místo kouzelného dobrodružství jsem našel jednoho nafoukaného kluka, kterého zajímal hlavně on sám, několik dětí, kterým byli jejich rodiče tak trochu fuk, spoustu vraždění, zákeřnou a žárlivou vilu a prapodivně vykreslenou lásku.

Celkově ten vztah mezi Petrem a Wendy – vlastně nevím, co si o tom myslet. Já opravdu netuším, co si z té knížky vzít. Pro koho vlastně je? Dětem bych ji nečetl. A když už, tak jedině s rozbořem a diskuzí přiměřenou jejich věku.

8. My děti ze stanice ZOO

Kniha, která stojí a padá s tím, jak moc mlátí čtenáře po hlavě kladivem. Ale mě fakt, že drogy berou i lidé pod osmnáct let a vydělávají si na ně prostituci, zkrátka nešokuje, takže z efektu knihy moc nezbývá. Čekal jsem něco víc než jen záznam výpovědi nějaké čtrnáctileté smažky. Jako literatura faktu nebo varování pro voly, u kterých by mohlo dojít ke chvilkovému zatmění myslí a následnému podlehnutí partě zfetovaných vrstevníků, je to určitě dobré. Ale absolutně v tom postrádám sebemenší náznak umění.

Jedna věc je čist příběh o mentálně odlehčené feťačce a druhá čist příběh, který napsala (nadičkovala) mentálně odlehčená feťačka. Je fascinující, kolik detailů si taková osoba, která je většinu času mimo, pamatuje a dokáže tak parádně zreprodukovat. Co feťák, to Hans Christian Andersen. Já jsem žádný tragický osud nezaznamenal. Hlavní hrdinka si všechno dobrovolně vybrala a šťastná byla jen zfetovaná. Ani na okamžik jsem neměl pocit, že trpí, dokonce s ní nehnuli ani mrtví kamarádi. Suma sumárum – jako reklama na drogy by tenhle literární skvost mohl zafungovat docela slušně.

9. Den trifidů

Místy jsem si připadal, že čtu film s Oldřichem Novým v hlavní roli, místy mě to nebavilo vůbec. Absolutně nechápu, co je na tom kultovního. Začátek je slibný, připraví půdu pro depresivní příběh o konci světa a možném začátku nového, ale potom příběh ztratí na své zajímavosti. Čekal jsem knihu o trifidech, ne to, že se v celé knize berou jen jako taková okrajová záležitost. Po přečtení jsem si musel položit otázku, proč se vlastně knížka jmenuje Den trifidů když se v ní trifidi téměř nevyskytují.

Celý děj je postavený hlavně na potřebě hlavního hrdiny opatřit si jídlo, bydlení a přátele. Všechno ostatní se utápí ve spoustě dlouhých monologů a filosofických úvah, které možná ukrývají pár myšlenek, rozhodně však knize nedávají potřebný spád a napětí. Styl psaní je navíc strašně nerovnoměrný a měl jsem pocit, že autor v půlce knihy překvapeně zjistil, jak obrovské téma se mu otevřelo, ale místo aby ho pořádně dokončil, vzal do zaječích a průměrné dílko nechal svému osudu. S protagonistou jsem soucetil snad jen jednou – když prohlásil: „Věděl jsem v hloubi srdce, že to sám se sebou dlouho nevydržím.“

10. Obraz Doriana Greye

Potkají se homosexuální malíř, šovinistické prase, mladý narcis a plkají spolu o ničem. Ne, to není začátek anekdoty, ale můj pocit z první poloviny knihy. 190 stran plných nekonečně dlouhých a nudných konverzačních dialogů... Ze začátku jsem se alespoň snažil namlouvat si, že Dorian je komplexní postava, jenže mi to vydrželo sotva první kapitolu možná dvě, než jsem dospěl k názoru, že je naprostý idiot a zasloužil by tak maximálně pár facek.

Fakt nemusím neužitečně bohaté povaleče a bonvivány, kteří zkoumají svoje mládí a krásu, mudrují a filozofují a při tom předstírají inteligenci a vzdělání aforistickým vyjadřováním. Celé je to jedna velká ondulace vzduchu kolem sebe a parfémování vlastního krásného pevného zadku. Stejně tak je evidentní, že autor by se rád viděl v postavě lorda Henryho, který o sobě neustále rád tvrdí, jaký je zkažený a rád slyší, když to o něm někdo říká, všechno mu vadí, vše kritizuje a neustále trousí bonmot za bonmotem.

Šokující faustovské téma je zde sice zajímavě pojato jako nápad, ale hlavní motiv se totálně utápí v množství balastu. Postrádám postupné chátrání Dorianovy duše. Místo toho se dozvíme, jaké měl doma hudební nástroje, drahé kameny a gobelíny.

Ale poslední stránka byla dobrá.

11. Harry Potter a Kámen mudrců

Každá doba má své hrdiny. Kdysi se četl Neználek, nyní letí Harry Potter. Mě to ale nijak fanaticky neoslovilo. Dějová kostra je až neuvěřitelně primitivní a celé se to vyvíjí jako počítačová adventura s plněním různých úkolů.

Vyprávění je velice ploché, postavy jsou výrazně černobílé, jednají schematicky a naivně. Dostanou od autorky jisté vlastnosti, ještě bombasticky nafouknuté, a o pár stránek později se chovají jako někdo úplně jiný. Samotný způsob vyprávění je překotný, zásadní dějové zvraty se odehrají na několika málo řádcích. Nemohu se zbavit dojmu, že je to takový komiks bez obrázků. Magické pozlátka jen vytváří dobré maskování a vcelku stereotypní příběh hezky oplácává růžovou snovou vatou.

Ze série mám rozporuplné pocity. Na jednu stranu nalákala mnoho dětí zpět ke čtení, na druhou stranu je z uměleckého hlediska spíše tragická. Až když jsem si koupila kompletní dárkové balení, došla mi skutečná genialita autorky. Vzhledem k rozdílným tloušťkám jednotlivých dílů se jedná o univerzální sadu pro podkládání nábytku. Škoda, že nebyla přibalena vodováha.

Jdi k čertu, Jindřichu.

12. Malý princ

Snažila jsem se, nedočetla jsem, nebavilo mě to a dodnes jsem nepochopila, čím je tahle kniha tak legendární. Pro děti nuda, pro dospělé taky. Je-li to opravdu míněno jako kniha pro děti od sedmi let, pak se autor lehce minul. To, že kolem ní lidé vedou hodinové rozhovory, rozebírají „co tím chtěl básník říci“ a hledají v ní skryté pravdy a moudrosti, naprosto chápu. Jen holt k těmto lidem nepatřím.

Podle autora jsou děti téměř dokonalé a skoro všichni dospělí idioti, kteří nic nechápu. Kdykoli jsem zahlédla něco, co alespoň trochu připomínalo krásnou myšlenku, autor to nějak zazdil. Kapitoly jsou plné nahodilých vět, které mi nedávaly smysl, hlavní postava je dost naivní a celá kniha na mě působí jako nudný, klišoidní blábol. Mám ráda večerní oblohu a hvězdy, ale s tímto příběhem tam někde nahoře posláním této knihy nevidím. Pocukrované hov*o – všichni uvádí, že to můžou číst několikrát a vždy v tom najdou něco nového. Ne, ne, NE! Blbost, která se snaží jen být zajímavá.

Technicky vzato je to souvislé a evidentně to z jakéhosi záhadného důvodu ovlivnilo spoustu lidí. Stále netuším proč. Přesto dávám dvě hvězdičky – audioknihu načel Viktor Preiss a od toho bych klidně snesla i tříhodinový přednes jízdního řádu Praha–Užhorod.

13. Oliver Twist

V dnešní době ničím výjimečná kniha, celé to působí, že byl autor placen od stránky, takže občas natahuje, jak jen to jde. Ale opravdu nepochopím, co ho vedlo k tomu, aby napsal tak hloupě překombinovaný konec, že by na něj neměl ani Jára Cimrman! Místo toho, abych si v posledních 50 stránkách vychutnával konec, jsem se musel smát a pochopil jsem, kde asi brali autoři Smoljak-Svěrák inspiraci, při psaní Vichru z hor.

Pokud nechcete číst knihu proto, abyste se dozvěděli, jak to dopadne, ale pro čtení samo, tenhle autor je přesně pro vás.

Možná, že kvůli několikanásobnému zhlédnutí filmu Rebelové a notování si písně zmiňující tento slavný román, jsem byla tak utvrzená v tom, jaký je Oliver Twist skvělý a oslňující hrdina, že jsem dočista zapoměla na fakt, že mu po celou knihu je pouhých deset let. Nicméně to by mu nemělo bránit v tom být hlavní postavou, která vezme osud do vlastních rukou a navzdory všem překážkám si vydobude svůj šťastný konec. Ale ejhle – on sice potká mnoho překážek, ovšem tak nějak se přes ně dostane ne díky sobě, ale takřka vždy ho zachrání někdo jiný. Zkrátka jsem měla pocit, že hlavními postavami byli pomalu všichni ostatní.

14. Karlík a továrna na čokoládu

Dětské postavy jsou strašně ploché, ne skutečné děti. Karlík je takový malý Bobeš, jehož chudoba cti netratí. Nechácala jsem proč, když to byli takoví chudáci, si maminka Bucketová nenašla nějakou práci, staroši v posteli by to určitě přežili. Ale lepší je asi hladovět a obývat v podstatě slum... Ostatní pak mají tak výrazné záporné vlastnosti, že to z příběhu dělá mravokárnou přednášku. Ale ani tak jsem těm „zlobivým“ fyzickou likvidaci v továrně v žádném případě nepřála. Zde nad tím většina komentátorů učurává, jak byli ti spratci pěkně potrestáni. A nad tím, jaké z toho plyne pro současné fakany poučení. Mně to přišlo divné, morbidní, vždyť je to zločin. V celé knize mi vůbec vadí pochybné vymezení dobra a zla.

Nedokážu posoudit, zda se jedná o závalu překladu, ale „písně“ Umpalumpů se mi nelíbily. A nad koncem jsem vyloženě rozpačitá. Je useknutý a málo důvtipný. A další výtka – kniha vlastně neměla žádný děj. Ano, bylo to zábavné a bizarní, ovšem těch závad jsem napočítala víc, než nad kolika jsem ochotna přimhouřit oko.

